

Bilaga 3

Utvärderingsfrågor och sammanställning av skolornas svar

- **Är "Handlingsplan för att främja och öka närvaron" ett stöd i ert arbete? Vad är bra? Vad saknas?**

"Det är bra att ha en kommungemensam handlingsplan att utgå ifrån i samarbetet med elever och vårdnadshavare. Bra även att handlingsplanen är framtagen med hjälp av den forskning som finns och många olika professioners samlade erfarenheter (genom de fokusgrupper som gått igenom planen). Handlingsplanen kan ibland upplevas som ett 'trubbigt instrument, och passar olika bra beroende på omständigheterna kring eleven och elevens ålder. Kartläggningssamtal med vårdnadshavare har troligen störst effekt på 'nya' elevärenden, men mindre på elever där frånvaron redan blivit omfattande."

"Ja, den är ett bra stöd för oss på skolan. Den är mycket gedigen, tydlig och omfattande. Det allra mesta som man behöver tänka på när det gäller problematisk skolfrånvaro finns i handlingsplanen. Det som inte fungerar för oss i åk 7-9 är att mentor ska ringa till elev och vårdnadshavare direkt vid första frånvarotillfället. Läraren har ingen chans att gå ifrån lektioner och det är ibland bara 5-10 min mellan lektionerna. Vi har som lösning att vi automatiskt via Schoolsoft skickar ett sms till vårdnadshavarna när läraren skriver in frånvarande elever i början på lektionen. Detta fungerar bra och föräldrarna kan direkt se om de deras barn inte på plats i klassrummet."

"Bra att det numera finns en plan, så att vi har något att utgå/starta ifrån. Borde finnas en digitalvariant att fylla i exempelvis i prorenata."

"Handlingsplanen är bra och vi har använt den i ett fall."

"Vi tycker den fungerar mycket bra och är ett komplement till redan satta rutiner på skolan."

"Handlingsplanen har varit värdefull och ett mycket bra stöd i arbetet. Dock ser vi att likvärdigheten saknas och att den tolkas olika. Ex - på vår skola tittar vi på frånvaro >15%, skolsköterska och skolkurator har noterat från sina respektive nätverksgrupper att det finns olika kriterier och tolkningar av hur handlingsplanen ska användas. Slutsats av detta är att det saknas samordning och uppföljning."

"Handlingsplanen är ett stöd i vårt arbete, speciellt för mig som har genomfört kartläggningarna. Den är konkret och tydlig och jag önskar att lärare ansåg att de hade tid att läsa den och arbeta efter den."

"Jag tycker att handlingsplan är användbar om behov skulle finnas den är presenterad för lärare och speciallärare."

"Vi har inte behövt använda handlingsplanen men har haft den som arbetsdokument under planerings- och utvecklingsdagar."

"Handlingsplanen är bra men det har saknats en enklare checklista och ett enklare sätt att komma åt handlingsplanen. Det är nu enklare att hitta på danderyd.se men en enklare checklista till skolorna skulle underlätta. När skolan tycker att den gjort allt, är det så? Det är mycket länkar och tips som handlar om pedagogik och hur man bemöter elever och det är sådant vi jobbar med dagligen och i skolutvecklande projekt och inget som vi behöver läsa om i en handlingsplan för problematisk

frånvaro. Det hade t.ex. räckt om det hade stått: när skolan/läraren tycker att allt har prövats och alla möjligheter har uttömts ta kontakt med Lärstöd/spec Danderyd. Att ha en checklista hade underlättat för alla aktörer.”

“Vi upplever att ‘Handlingsplan för att främja och öka närvaron’ är ett bra stöd för oss personal i vår skola. All personal utgår ifrån denna plan och vi arbetar för att den ska vara förankrad hos oss alla”.

Vad är bra? Den är tydlig och har varit ett uppskattat ‘verktyg’ att utgå ifrån då man bl.a. har frågor att använda sig av. Det skapar en likvärdighet i både kommunen och gentemot vårdnadshavare, då varje steg är kopplat till en plan/dokument. Vi (EHT) anser att det är en trygghet för både elever och vårdnadshavare att det finns en kommungemensam plan och att alla skolor gör lika. Vi har även upplevt att det varit positivt att ha en dialog med Skolnärvaroteamet i svåra situationer och att kunna använda sig av de för att exempelvis kunna stötta, hjälpa och/eller handleda vårdnadshavare.

Vad saknas? Att en utomstående person kan hjälpa till att genomföra kartläggningen, exempelvis om en elev ‘fastnat hemma’ underlättar det om ‘Skolnärvaroteamet’ skulle kunna hjälpa till att genomföra den fördjupade kartläggningen i hemmet eller på annan plats. Den fördjupade kartläggningen bör ske i ett tidigt skede och även att morgonrutiner/morgonsituationen hemma kartläggs. Viktigt med tidigt samarbete, ex. SIP-möte. Vi upplever att externa samarbeten ofta kommer igång i ett sent skede.”

- **Hur väl upplever ni att handlingsplanen är förankrad bland lärare och i elevhälsoteamet?**

“I vår skola gick vi igenom handlingsplanen gemensamt v 44. Vi har efter det även informerat vårdnadshavare på Schoolsoft. I elevhälsoteamet är planen väl förankrad och flera av lärarna har under läsåret påbörjat arbete kring elever med hjälp av handlingsplanen, genom enkel och fördjupad kartläggning. Skolan har kompletterat planen med en ansvarsfördelning mellan mentor/klasslärare och EHT.”

“Den är förankrad inom alla arbetslag och i elevhälsan. Vi har som rutin att arbetslagen varje vecka har frånvaron som en punkt på sin dagordning. Inte bara den olovliga frånvaron går igenom, utan också den föranmälda. Det kan ibland dölja sig saker bakom den föranmälda frånvaron, vilket är viktigt att kontrollera. På EHT följer vi regelbundet upp frånvaron.”

“Vi skulle behöva implementera den ytterligare så att den används snabbare i de fall som det är aktuellt. Den är dock genomgången med all personal och med elevhälsoteamet.”

“Den är ganska bra förankrad, framför allt i EHT.”

“I EHT är den helt förankrad. Bland personalen har vi satt nya rutiner kring avstämning varje vecka av frånvaro/närvaro. Vi har också en stående punkt på EHT varje vecka där vi kollar alla elevers frånvaro på skolan.”

“Handlingsplanen bearbetades väl under hösten i skolans EHT team, lärare har fått information om att det finns en tydlig handlingsplan att tillgå och att EHT-teamet systematiskt arbetar med att följa upp frånvaro med återkoppling till respektive mentor. Dock så kan vi se att det finns brister vad gäller hanteringen hos lärare och det är något vi jobbar med att utveckla.”

“Jag upplever att handlingsplanen inte är speciellt förankrad bland lärare och i elevhälsoteamet, annat än hos mig (EHT-personal). Jag tror inte att ledningen eller övrig personal hos oss känner

någon press att följa den, utan (ledningen) förlitar sig på att jag ser till att hela skolans personal gör det.

Jag ser gärna att det kommer mer direktiv uppifrån kring detta, så att det kan bli en fråga som måste prioriteras här. När det kommer direktiv uppifrån blir det ett helt annat allvar."

"Den är väl förankrad bland både pedagoger, elevvårdsteam och andra anställda."

"Skolnärvaroteamet var på skolan och berättade om planen under uppstartsdagarna då planen var klar, vilket var bra men vi på skolan kan bli ännu bättre på att implementera åtgärdstrappa, enkel kartläggning osv. men då krävs det att den digitala tillgängligheten är bättre. Jag tror att både pedagogisk personal och EHT har bra koll på handlingsplanen, men vi skulle behöva en enklare variant. Som sagt, det är bra att uppmärksamma frånvaron så att rutinen sitter. Vi försöker framförallt att implementera den enklare kartläggningen hos mentorerna."

"Vi är på god väg med att förankra handlingsplanen hos personal och oss i Elevhälsoteam. Vi anser att det är viktigt att det finns någon ansvarig person/-er på skolan, för att arbetet fortgår och att skolan har en systematik i sitt arbete. Personal kan behöva stöttning i att påminnas."

- **Har ni erfarenhet av skolnärvaroteamet i någon form under projektiden? Vad var bra? Vad saknades?**

"Vi har samarbetat med skolnärvaroteamet kring våra två hemmasittare. Skolnärvaroteamet kan fungera som en överlappande länk då en familj t.ex. har barn med liknande svårigheter i olika skolor - vi kan då få en mer övergripande bild av situationen. De kan även följa elever mellan skolor, t ex vid skolbyte eller de elever som går från mellan till högstadiet. Svårigheten är att skolnärvaroteamet inte haft någon insats/åtgärd eller råd att erbjuda utöver det skolan gjort, varför det i praktiken inte bidragit till något."

"Ja, vi har arbetat med stöd av skolnärvaroteamet vid några tillfällen. Skolnärvaroteamet har varit med på SIP-möten gällande två av våra elever. Vid det ena ärendet som handlar om en långvarig hemmasittare där familjeteamet/socialtjänsten har varit inblandade och där vi nu väntar på en annan skolform har skolnärvaroteamet varit ett bra stöd.

Det vi ibland har saknat är mer "hands on arbete" där skolnärvaroteamet, i de fall där eleven är långvarig hemmasittare, skulle kunnat gå in och träffa eleven i en lokal som inte är hemma och inte i skolan. Ofta är det ett mycket stort steg att gå från att vara hemma till att komma till skolan. Då hade motiverande samtal, andra typer av samtal, samt grundläggande undervisning kunnat genomföras. Detta skulle underlätta arbetet för skolan."

"Vi har haft kontakt. Det som saknades var att vi inte fick något konkret att arbeta vidare med för att kunna stödja/hjälpa eleven ytterligare. Vi ser gärna att det finns ett mobilt aktivt närvaroteam som kan hjälpa oss att arbeta med eleven i skarpt läge.

Bra att vi får bekräftelse i det vi gjort utifrån handlingsplanen och att vi kan lyfta funderingar."

"Det vi speciellt har uppskattat är det personliga mötet med er."

"Vi har haft både besök och fått aktivt stöd från skolnärvaroteamet, vilket har varit mycket bra. Detta i samband med att vi hade en situation där vi jobbade aktivt med handlingsplanen.

Det har även varit ett centralt möte där skolans intendent och skolkurator deltog, och som handlade mer om process. Det pratades då om ett uppföljningsmöte som ännu ej ägt rum, vi tror det skulle vara angeläget för att skapa en likvärdig och samstämmig process. Just nu sker uppföljning på lite olika sätt och utifrån olika parametrar.”

“Vi har konsulterat skolnärvaroteamet under projekttiden och det har varit ett bra stöd i arbetet. Jag hade gärna sett att skolnärvaroteamet varit mer inblandade i ett eller ett par ärenden, men vi har inte varit riktigt överens om det i elevhälsoteamet.”

“Vi hade ett samarbete i början av projekttiden som var riktigt bra. Tydlig information, aktivt deltagande, uppföljning kontinuerligt - vi var mycket nöjda. En bra länk mellan skola och föräldrar.”

“Vi har erfarenhet av att samarbeta med Skolnärvaroteamet, vilket vi upplevt positivt.

Vad var bra? Det har varit positivt med extern hjälp i arbetet. Vi tycker att det varit bra med externt stöd till föräldrar med exempelvis ‘handledning’ och tips m.m. Vi anser även att Skolnärvaroteamet varit en bra och naturlig länk till socialtjänsten. Att Skolnärvaroteamet varit med på möten med vårdnadshavare, har vi upplevt väldigt positivt, då ytterligare perspektiv har kunnat lyftas.

Vad saknades? Att de inte gör hembesök. Få hjälp med en fördjupad kartläggning i hemmet. Kan bli laddat med en skolpersonal i hemmet.”

“Gertrud och Maria har varit jättebra att samarbeta med, de har snabbt återkopplat och varit tillgängliga och professionella. Vi skulle däremot ha velat att deras roller och uppdrag hade sett lite annorlunda ut. Istället för att ta så lång tid av projektarbetet för att skriva handlingsplanen (det fanns redan en kortare variant som socialkontoret och rektorerna på högstadieskolorna arbetat fram vt 2017) skulle vi ha velat ha mer ”hands on” från närvaroteamet. Mer uppsökande verksamhet, att åka hem och peppa elever och vårdnadshavare för att få ungdomarna att komma till skolan. Även stöd för att få vårdnadshavare att lita mer på skolan, så att de förstod att skolan gör allt i vår makt för att få tillbaka eleverna till skolan. Vår erfarenhet nu är att när föräldrar tar kontakt och får möta närvaroteamet så är de efteråt mer skeptiska till vad skolan egentligen gör/har gjort för att få tillbaka eleverna. Inte för att Närvaroteamet gör något fel, men de vet faktiskt inte eftersom det inte ingått i deras uppgifter. Istället har det varit mycket av vad skolan upplever som kontroller. Avstämningarna som vi skickat in skulle ha varit lätta att hitta i schoolsoft och någon annan administratör skulle kunna göra det. Vi har suttit i möte efteråt och berättat vad vi gjort i var och ett av ärendena och fått höra att vi gjort vad vi kunnat, att vi gjort ett bra jobb. Ja, men vad gör vi sen? Det är här vi skulle istället ha velat ha hjälp mer ”hands on”. Nu blir det istället tid som skulle kunna gå till både vårt och Närvaroteamets operativa arbete. Det är ganska mycket tid som gått för både oss och Närvaroteamet för att avstämna och beskriva ärenden. Och som sagt – att väga och mäta en gris gör den inte tjockare. Men ingen skugga på Gertrud och Maria, de har som sagt varit bra att samarbeta med och proffsiga i sina respektive roller.”

- **Hur fungerar samarbetet med andra aktörer (socialtjänst, BUP m.fl.)? Har det förbättrats? Vad saknas? Övriga tankar om samverkan?**

“Samarbetet har inte förändrats under detta läsår utan ser ut som tidigare. Samverkan är personbunden och handlar mer om personliga kontakter/relationer än ett tydligt samverkansmönster. Skolnärvaroteamet har inte inneburit förbättrat samarbete mellan aktörer för våra elever, utan skolan har hållit i kontakterna på egen hand.”

“Det fungerar olika bra, beroende på vilka personer som är med i samarbetet. Ibland fungerar BUP-kontakterna riktigt bra och psykologen/läkaren är lätt att kontakta och de kommer /.../ till skolan på möten. Ibland fungerar det inte alls. Likaså är det med kontakterna i socialtjänsten. Oftast är det bra kontakter. Det vi dock ofta saknar i samband med pågående ärenden i socialtjänsten är återkopplingen. Vi får väldigt lite information! Vi har full respekt för att vi inte ska ha information, men då kan socialsekreteraren ändå höra av sig och berätta det lilla de kan berätta. Vi har nu två elever med LVU och länge hörde vi ingenting om detta fast eleverna gick kvar på skolan. Nu har vi fått lite mer info.”

“Svårt att få till en samordning i alla lägen tex vid SIP-möten. Det är svårt för oss som skola att hålla i alla kontakter.”

“Samverkan med socialtjänsten fungerar mycket knapphändigt. Vi känner att det är vi som drar hela lasset och får sällan någon återkoppling. Samarbetet med er (Skolnärvaroteamet) har dock fungerat ypperligt och varit till stort stöd för oss på skolan.”

“Samverkan med framför allt Socialtjänsten behöver utvecklas, vi upplever att det blir svårt när vi inte kan kommunicera och samverka.”

“Vi har inte haft speciellt mycket samarbete med socialtjänst, men där vi har haft det har det fungerat bra. Det är främst rektor som har haft kontakt med socialtjänst, troligtvis för att hen skrivit under de anmälningar som gjorts. Vi har samarbete med BUP nu i ett ärende och det har fungerat bra hittills. Det svåra har varit att få till tid för att samverka som passar både skola och BUP.”

“Tycker fortsatt att socialtjänst och BUP inte är tillräckligt intresserade av/informerade om skolans uppgift. Man är inte tydlig kring information, man vill ha information men ger mycket sparsamt tillbaka. Stora krav ställs på skola från både socialtjänst och BUP utan möjlighet för skolan att ställa krav på deras verksamheter....”

“Samarbetet med andra aktörer som socialtjänst, BUP m.fl. fungerar inte enligt de behov som finns hos våra elever och familjer.

Har det förbättrats? Ja det har blivit bättre, men det är en bit kvar. Någonting som upplevs positivt är att kuratorerna och socialtjänsten fått till ett kontinuerligt samarbete genom årliga möten, för att lyfta dessa frågor.

Vad saknas? Arbetet måste ske parallellt och i tidigare skede. Flera aktörer som BUP, Mellanvård och Familjebehandlare måste kunna arbeta parallellt för att inte tappa tid (i skolan). Om alla aktörer ska invänta varandra, så går det för lång tid och det blir svårare för eleven att ta sig tillbaka till skolan, tröskeln blir för hög.”

“Vi skulle gärna vilja ha ett bättre samarbete med andra aktörer. Vi kan inte se att det förbättrats men det har ibland gått fortare att få tillstånd möte. Däremot upplever vi fortfarande att BUP kan ”sjukskriva” elever utan att prata med oss först för att få en större helhetsbild. Familjebehandlare vill fortfarande inte samarbeta med skolan angående att det är viktigt att eleverna faktiskt kommer till skolan utan kan gå på linjen att skolan är något ”ont” för eleven/ungdomen. Vi skulle behöva en samsyn i kommunen, oavsett aktör, vilken linje vi behöver gå på vid problematisk skolfrånvaro och här behöver vi förlita oss på evidens, vetenskap och beprövad erfarenhet och inte försöka uppfinna något nytt hjul eller vad vi tror och känner skulle vara bra för elever. I den första projektgruppen som nämndes ovan pratades det om att t ex jobba med Magelungens program. Det kan vara viktigt för kommunen att ha en samlad och övergripande syn.”

- **Vilka behov ser ni framåt i arbetet med frånvaro? Saknas någon resurs/funktion i skolan? I kommunen?**

“Vi saknar en funktion motsvarande BUP:s mellanvård på kommunen, ett mobilt team eller liknande som kan erbjuda insatser/åtgärder utanför skolans uppdrag. T. ex stöd att hämta eller gå med en elev från hemmet till skolan. Erbjudna en mellanstation och successivt tryggt slussa elever med långvarig skolfrånvaro tillbaka till skolan, då det vanliga skolsammanhanget ofta är för stort att gå tillbaka till och flera av våra skolor kan inte erbjuda undervisning i mindre grupper.”

“Vi anser att det vore bra om det påbörjade arbetet kunde fortsätta. Med lite mer tid på sig kanske det går att utveckla ytterligare och skulle kanske kunna bli lite mer "hands on arbete". Det är ju en resursfråga, men den är mycket viktig.”

“Vi ser att ‘hemmasittare’ kryper ner i åldrarna vilket vi behöver ha en beredskap för. Ett samarbete mellan alla vårdande instanser skulle hjälpa oss. Att vi får möjlighet att arbeta med tidiga insatser, fånga upp signaler redan i de lägre årkurserna. Förebyggande insatser kontinuerligt för de elever som vi ser ligger i riskzonen, att vi har möjlighet att ge dessa elever rätt stöd samtidigt som vi får en tidig dialog med föräldrarna.”

“Att Skolnärvaroteamet ska få vara kvar!”

“Samordnare på central nivå som t ex kan vara ett stöd för

-process (alla jobbar likvärdigt)

-rapportering (korrekta rapporter som stödjer processen)

-uppföljning

-stöd och råd i särskilda fall”

“Jag tycker att det vore önskvärt att socialtjänsten kom ut till alla skolor och berättade om sitt arbete för i första hand skolpersonal, men kanske även föräldrar. Det är tydligt att kunskapen om vad de gör och hur de arbetar är mycket liten hos många i personalen och jag tänker att det förmodligen ser likadant ut hos vårdnadshavare.”

“Närvaroteamet har varit en fantastisk resurs som vi gärna ser fortsätter finnas.”

“Det borde finnas en person som kan och är intresserad av dessa frågor, som kan länka samman skola, hem, Skolnärvaroteam och externa enheter som Socialtjänst/BUP m.fl. Funktionen ‘Skolnärvaroteamet’ är viktig och borde absolut inte plockas bort, då detta är en aktuell och viktig samhällsfråga. Dessa elever och familjer behöver stöd från samhället och vi tillsammans med Skolnärvaroteamet är en positiv länk till övriga myndigheter.

“Som jag skrev tidigare så skulle det vara bra om kommunen hade haft en övergripande funktion som var mer ‘hands on’ och specialist på ungdomar som är på väg att få eller har problematisk frånvaro. En mer uppsökande funktion, åka hem och peppa, kanske ha en viss pedagogisk funktion men framförallt social. Jag tror på att kommunen hellre än varje skola skulle ha den funktionen.”

- **Vilket stöd skulle ni behöva från förvaltningen i närvaroarbetet?**

Övrigt som ni vill förmedla?

“Genomgång av projektets utvärdering, omtag kring hur vi på ett kommungemensamt sätt ska arbeta med skolfrånvaro.”

“Att all formalia görs rätt så att vi inte missar något. Att vi får stöd i arbetet kring/med familjen så att de får rätt stödinsatser som bup/socialtjänsten exempelvis kan bistå med. Att vårdnadshavarna får stöd och informeras om vad som förväntas av dem och vilka skyldigheter de har som föräldrar.”

“Resursfunktion: Nu när tilläggsbeloppen stramas åt så kommer det att slita på skolans resurser än mer. Inte heller ökar skolpengen. Märkligt att man i ett sådant läge väljer att lägga ned en så viktig funktion som Skolnärvaroteamet.”

“Jag ser att det fortsatt kommer finnas behov av att några arbetar med skolfrånvaro och med att främja närvaro i skolan i kommunen. Detta för att jag tror att det tar tid för att bygga upp ett system som fungerar över hela kommunen, i alla skolor. Är det upp till varje skola blir det som det blir.

I kommunen saknas riktlinjer och regler som syftar till att göra att skolorna blir likvärdiga på så många vis som möjligt.”

“Skolan behöver ett komplement till sin kurator/elevhälsa och Skolnärvaroteamet har varit ett väldigt bra stöd i arbetet, då de kunnat vara behjälpliga i många sammanhang, som exempelvis enskilda samtal med vårdnadshavare och elever.

Skolnärvaroteamet kommer att saknas som stöd för våra skolor gällande ofrivillig skolfrånvaro.”

“Jag tror att jag pratar för alla skolor när jag säger att vi verkligen jobbar hårt med att uppmärksamma frånvaro som kan bli problematisk och för att få tillbaka elever eller få dem att hitta en annan alternativ skolgång om det är det som behövs. Vi på vår skola har emellanåt varit dåliga på att återkoppla när närvaroteamet frågat efter siffror, det är inte för att vi inte tycker att det är viktigt men vi har prioriterat arbetet på skolan och att faktiskt åtgärda.”